WOJCIECH WŁOSKOWICZ
wloskowicz@gmail.com
ORCID: 0000-0002-6146-7822
Instytut Języka Polskiego PAN
Kraków, Polska

https://doi.org/10.17651/ONOMAST.69.19
Onomastica LXIX, 2025
PL ISSN 0078-4648

ONIM, *PROPRIUM*, *NAZWA WŁASNA*. UZUS ONOMASTYCZNY A TERMINOLOGICZNY POTENCJAŁ FORM

STRESZCZENIE

Celem artykułu jest naszkicowanie terminotwórczo-reprodukcyjnego potencjału podstawowych onomastycznych form terminologicznych (takich jak *nazwa własna*, *nazwa*, *onim*, *proprium* oraz *nomen proprium*) i porównanie go z rzeczywistym współczesnym uzusem onomastów publikujących po polsku. Dodatkowo podjęto próbę ustalenia, czy zakładany większy potencjał reprodukcyjny bazowego internacjonalizmu *onim* przekłada się na częstsze użycie w polskojęzycznych tekstach onomastycznych internacjonalizmów z członem *-onim* tam, gdzie dostępny jest (zazwyczaj synonimiczny) analityczny termin rodzimy o strukturze *nazwa* + przymiotnik od kategorii obiektów. Ponadto celem było zbadanie, czy innowacje terminologiczne z członem *-onim* są przyswajane przez wielu badaczy, czy raczej pozostają „terminologią autorską" używaną intensywnie, ale przez jednego autora lub wąski krąg autorów. W zakresie oceny potencjału reprodukcyjnego metodologia ograniczała się do zestawienia tabeli zawierającej możliwe do utworzenia na gruncie polszczyzny — od ww. podstawowych form terminologicznych — formy nazw pojęć onomastycznych. Ustalony w ten sposób potencjał został następnie skonfrontowany z uzusem empirycznie zweryfikowanym za pomocą prostego korpusu, który skompilowano przy użyciu narzędzia Sketch Engine ze 134 artykułów opublikowanych w latach 2015–2023 w czasopiśmie *Onomastica*. Do opisu ilościowego wykorzystano: 1) zestawienie lematów zawierających ciąg znaków *onim*; 2) zestawienie lematów zawierających ciąg znaków *propri*; 3) listę konkordancji *nazw* własn** i *nazwa własny*; 4) listę konkordancji lematu *onim*, 5) listę konkordancji lematu *proprium*; 6) listę konkordancji lematu *propria*. Wyniki i wnioski płynące z badania są m.in. następujące: jako termin odnoszony do podstawowego pojęcia onomastyki rodzima *nazwa własna* zdecydowanie dominuje nad internacjonalizmem *onim*. Z drugiej strony w *Onomastikach* częściej pisze się o *antroponimach* i *antroponimii* niż o *nazwie osobowej* lub *nazwach osobowych*. Ponadto relacjonowane badanie dostarczyło empirycznego potwierdzenia wyraźnie mieszanego rodzimo-internacjonalnego charakteru polskiej terminologii onomastycznej.

Słowa tematyczne: terminologia onomastyczna, uzus onomastyczny, forma terminologiczna, potencjał reprodukcyjny, korpus

This is an Open Access article distributed under the terms of
the Creative Commons Attribution-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-ND 4.0) License
(https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/), which permits copying and redistribution,
commercial and non-commercial, provided that the article is properly cited.
© Copyright by Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków 2025.
Publisher: Institute of Polish Language, Polish Academy of Sciences
[Wydawca: Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk]

1. WSTĘP[1]

Pytania podjęte w niniejszym artykule można sformułować następująco:

1) Jaki potencjał terminotwórczy, w tym reprodukcyjny, mają (jak się wydaje, nierzadko używane synonimicznie) formy terminologiczne *nazwa własna*, *nazwa*, *onim*, *proprium* oraz *nomen proprium*?
2) Jak ten potencjał wykorzystywany jest przez polskich onomastów, a tym samym jaki jest uzus terminologiczny współczesnej polskiej onomastyki?
3) Czy większy potencjał reprodukcyjny bazowego internacjonalizmu *onim* przekłada się na częstsze użycie internacjonalizmów z członem *-onim* tam, gdzie dostępny jest (zazwyczaj synonimiczny) analityczny termin rodzimy o strukturze *nazwa* + przymiotnik od kategorii obiektów?
4) Czy innowacje terminologiczne z członem *-onim* są przyswajane przez wielu badaczy, czy raczej pozostają „terminologią autorską" używaną intensywnie, ale przez jednego autora lub wąski krąg autorów?

W pełni doceniając terminologiczną refleksję onomastów polskich i słowiańskich, zauważyć trzeba, że: 1) często ma ona nastawienie mniej lub bardziej normalizacyjne[2] (trudno bronić opinii, że powstające w przeszłości i obecnie listy, zestawienia, wykazy, glosariusze, słowniki, bazy lub nawet „systemy" terminologii onomastycznej mają charakter czysto deskryptywny); 2) z reguły nie jest prowadzona na podstawie (relatywnie) dużych zbiorów danych językowych, czyli w praktyce korpusów tekstów onomastycznych, i często ogranicza się do ręcznego przeszukiwania mniejszej lub większej liczby tekstów (co ma, rzecz jasna, spore zalety w ujęciu jakościowym, ale jednocześnie gigantyczne ograniczenia w ujęciu ilościowym).

Nie widzę powodu, dla którego miałbym ukrywać, że niniejsze opracowanie stanowi dla mnie rodzaj metodologicznego rekonesansu i wprawki w wykorzystaniu podstawowych możliwości narzędzi korpusowych w opisowym ujęciu terminologii onomastycznej. Fakt ten, podobnie jak ograniczona objętość (wszelako reprezentatywnego) korpusu, z pewnością nie czyni relacjonowanego badania bezwartościowym — szczególnie jeśli przyglądać się jego wynikom w kontekście konstatacji zawartych w poprzednim akapicie.

W badaniu wykorzystano korpus skompilowany ze 134 artykułów opublikowanych po polsku w czasopiśmie *Onomastica* w latach 2015–2023. Pomijając ilościowo-deskrypcyjny walor badania w omówieniu współczesnego użycia polskiej terminologii onomastycznej, trzeba także podkreślić, że uzyskane wyniki — jeśli

---

[1] Niniejszy artykuł dedykuję wszystkim miłośnikom twórczości Marcela Prousta.

[2] Problem normalizacyjnego charakteru onomastycznych opracowań terminograficznych omawia Wolnicz-Pawłowska (2016, s. 40; tamże ponadto trafny cytat z pracy Gajdy na temat normalizacji terminologii nauk humanistycznych).

je umiejętnie interpretować — stanowią ciekawą „metrię" do oceny stopnia reprezentacji poszczególnych subdyscyplin i zagadnień onomastycznych na łamach *Onomastików* we wspomnianym dziewięcioleciu.

2. POTENCJAŁ REPRODUKCYJNY FORM TERMINOLOGICZNYCH

Opisując użycie form terminologicznych obecnych w polskim piśmiennictwie onomastycznym, trzeba mieć na względzie ich odmienny **potencjał reprodukcyjny** (tj. możliwość tworzenia od nich terminów pochodnych, pojęciowo spokrewnionych z terminem wyjściowym), który jest zresztą jedną z cech dobrej terminologii wyrażoną przez Mazura (1961) pod postacią **zasady reproduktywności**[3]. Przy konstruowaniu stosownej tabeli za centralne uznać należy formy terminologiczne mogące nazywać pojęcie jednostkowego obiektu, który stanowi (indywidualnie lub jako część zbioru) przedmiot badań dyscypliny. Do pełnienia tej roli onomaści wyznaczają w swych pracach zazwyczaj takie formy jak *nazwa własna*, (eliptyczne) *nazwa*, *onim*, *proprium*, *nomen proprium* (częściej chyba jednak w liczbie mnogiej niż pojedynczej) oraz — rzadziej, niekiedy ze względów stylistycznych — *miano* i *imię własne*, przy czym ta ostatnia pozostaje importem z tradycji logicznej i filozoficznej. Dwie ostatnie formy w „tabeli potencjału reprodukcyjnego" nie są brane pod uwagę — właśnie jako synonimy lokalne wykorzystywane głównie w celu uniknięcia powtórzeń.

W kontekście szacowania „potencjału reprodukcyjnego" nasuwa się językoznawcze pojęcie derywacji, przy czym możliwe do zastosowania jest ono jedynie *sensu largo*, gdyż reprodukcja terminów odbywa się nie tylko z użyciem środków słowotwórczych, ale i reguł syntaktycznych (np. poprzez dodawanie — głównie w postpozycji — przymiotników „uściślających"), a więc w drodze derywacji składniowej. W rozważaniach nad terminologią onomastyczną w wypadku terminów więcej niż jednowyrazowych kwestią umowną jest to, czy granicę między terminem a nieterminem można przeprowadzić pomiędzy wyrażeniami złożonymi z rzeczownika i przymiotnika (np. *nazwa wodna*) a wyrażeniami opisowymi złożonymi z rzeczownika i przydawki dopełniaczowej (np. *nazwa rzeki*).

Terminy jednowyrazowe (na gruncie onomastyki są to często terminy z etymologicznie tożsamymi członami *-onoma-* i *-onim-*) mają dużo większy potencjał reprodukcyjny, co wynika w znacznej mierze z ich potencjału derywacyjnego *sensu stricto* (w tym także kompozycyjnego). Ta konstatacja wydaje się dość oczywista, niemniej jednak w tym miejscu krytyczny Czytelnik albo zacząłby w myślach budować listy terminów onomastycznych i ich „pochodnych", albo zażądałby dowodu, któremu służyć ma właśnie poniższa tabela (zob. tab. 1).

---

[3] W literaturze językoznawczej zasady te omawia m.in. Rybicka-Nowacka (1991).

Tab. 1. Potencjał reprodukcyjny form terminologicznych

Pojęcie	**Nazwa pojęcia**				
jednostkowy obiekt badań	*nazwa własna* [Ø]	*nazwa* [*nazwowy*]	*onim* [*onimiczny*]	*proprium* [*proprialny*]	*nomen proprium* [Ø]
zbiór obiektów badań	*nazwy własne* (lm) **[Ø]**	*nazwy* (lm) *nazewnictwo* [*nazwowy, nazewniczy*]	*onimia* *onimy* (lm) **onomastyka* [*onimiczny; *onomastyczny*]	*propria* (lm) [*proprialny*]	*nomina propria* (lm) **[Ø]**
zasób obiektów jako obiekt zbiorowy (czasem jako słownik mentalny)	Ø	Ø	*onomastykon* [**onomastykonowy*]	Ø	Ø
Dyscyplina	Ø	**nazwoznawstwo* [*nazwoznawczy*]	*onomastyka* [*onomastyczny*]	Ø	Ø
przynależność do kategorii obiektów (status)	Ø	**nazwowość* [**nazwowościowy*]	*onimiczność* [**onimicznościowy*]	*proprialność* [**proprialnościowy*]	Ø
uzyskanie / utracenie przez obiekt przynależności do kategorii obiektów (statusu)	Ø	Ø[4]	*onimizacja/deonimizacja* [*onimizacyjny/ deonimizacyjny*]	*proprializacja/ deproprializacja* [*proprializacyjny/ deproprializacyjny*]	Ø
badacz, przedstawiciel dyscypliny	Ø	**nazwoznawca* [*nazwoznawczy*]	*onomasta*	Ø	Ø
jednostkowy obiekt badań (podrodzaj A)	**nazwa własna osobowa* **[Ø]**	*nazwa osobowa* **[Ø]**	*antroponim* [*antroponimiczny*]	**antropoproprium* [**antropoproprialny*]	Ø

[4] Ewentualnie **unazwowienie/*odnazwowienie*, ale te przykłady skrajnie wyzyskują potencję systemu.

Tab. 1. cd.

Pojęcie	**Nazwa pojęcia**				
zbiór obiektów badań (podrodzaju A)	**nazwy* własne osobowe **[Ø]**	*nazwy osobowe* **[Ø]**	*antroponimia* *antroponimy* (lm) **antroponomastyka* [*antroponimiczny; *antroponomastyczny*]	**antropopropria* [**antropoproprialny*]	Ø
zasób obiektów podrodzaju A jako obiekt zbiorowy (czasem jako słownik mentalny)	Ø	Ø	*antroponomastykon* [**antroponomastyko-nowy*]	Ø	Ø
subdyscyplina A	Ø	Ø	*antroponomastyka* [*antroponomastyczny*]	Ø	Ø
przynależność do kategorii obiektów podrodzaju A (status)	Ø	Ø	*antroponimiczność* [**antroponimicz-nościowy*]	Ø	Ø
uzyskanie / utracenie przez obiekt przynależności do kategorii obiektów podrodzaju A (statusu)	Ø	Ø	*antroponimizacja/ deantroponimizacja* [*antroponimizacyjny/ deantroponimizacyjny*]	**antropoproprializacja/ *deantropoproprializacja* [**antropopropria-lizacyjny/*deantropo-proprializacyjny*]	Ø
badacz, przedstawiciel subdyscypliny A	Ø	Ø	*antroponomasta*	Ø	Ø
jednostkowy obiekt badań (podrodzaj T)	**nazwa własna geograficzna* **[Ø]**	*nazwa geograficzna* **[Ø]**	*toponim* [*toponimiczny*]	**topoproprium* [**topoproprialny*]	Ø
zbiór obiektów badań (podrodzaju T)	**nazwy własne geograficzne* **[Ø]**	*nazwy geogra-ficzne* **[Ø]**	*toponimia* *toponimy* (lm) **toponomastyka* [*toponimiczny; *toponomastyczny*]	**topopropria* [*topoproprialny*]	Ø

Tab. 1. cd.

Pojęcie	Nazwa pojęcia				
zasób obiektów podrodzaju T jako obiekt zbiorowy (czasem jako słownik mentalny)	Ø	Ø	*toponomastykon* [**toponomastykonowy*]	Ø	Ø
subdyscyplina T	Ø	Ø	*toponomastyka* [*toponomastyczny*]	Ø	Ø
przynależność do kategorii obiektów podrodzaju T (status)	Ø	Ø	*toponimiczność* [**toponimicznościowy*]	Ø	Ø
uzyskanie / utracenie przez obiekt przynależności do kategorii obiektów podrodzaju T (statusu)	Ø	Ø	*toponimizacja/ detoponimizacja* [*toponimizacyjny/ detoponimizacyjny*]	**topoproprializacja/ *detopoproprializacja* [**topoproprializacyjny/* *detopoproprializacyjny*]	Ø
badacz, przedstawiciel subdyscypliny T	Ø	Ø	*toponomasta*	Ø	Ø
jednostkowy obiekt badań (podrodzaj CH)	Ø	Ø	*chrematonim* [*chrematonimiczny*]	**chrematoproprium* [**chrematoproprialny*]	Ø
zbiór obiektów badań (podrodzaju CH)	Ø	Ø	*chrematonimia chrematonimy* (lm) **chrematomastyka* [*chrematonimiczny* **chrematonomastyczny*]	**chrematopropria* [*chrematoproprialny*]	Ø
zasób obiektów podrodzaju CH jako obiekt zbiorowy (czasem jako słownik mentalny)	Ø	Ø	*chrematonomastykon* [**chrematono-mastykonowy*]	Ø	Ø
subdyscyplina CH	Ø	Ø	*chrematonomastyka* [*chrematonomastyczny*]	Ø	Ø
przynależność do kategorii obiektów podrodzaju CH (status)	Ø	Ø	*chrematonimiczność* [**chrematonimicznościowy*]	Ø	Ø

Tab. 1. cd.

Pojęcie	**Nazwa pojęcia**				
uzyskanie / utracenie przez obiekt przynależności do kategorii obiektów podrodzaju CH (statusu)	Ø	Ø	*chrematonimizacja/ dechrematonimizacja* [*chrematonimizacyjny/ dechrematonimizacyjny*]	**chrematoproprializacja/ *dechrematoproprializacja* [*chrematopropria-lizacyjny/*dechremato-proprializacyjny*]	Ø
badacz, przedstawiciel subdyscypliny CH	Ø	Ø	*chrematonomasta*	Ø	Ø
jednostkowy obiekt badań (podpodrodzaj T.H)	**nazwa własna wodna* **[Ø]**	*nazwa wodna* **[Ø]**	*hydronim* [*hydronimiczny*]	**hydroproprium* [**hydroproprialny*]	Ø
zbiór obiektów badań (podpodrodzaju T.H)	**nazwy własne wodne* **[Ø]**	*nazwy wodne* **[Ø]**	*hydronimia hydronimy* (lm) **hydronomastyka* [*hydronimiczny; **hydronomastyczny*]	**hydropropria* [*hydropoproprialny*]	Ø
zasób obiektów podpodrodzaju T.H jako obiekt zbiorowy (czasem jako słownik mentalny)	Ø	Ø	*hydronomastykon* [**hydronomastykonowy*]	Ø	Ø
subsubdyscyplina T.H	Ø	Ø	*hydronomastyka* [*hydronomastyczny*]	Ø	Ø
przynależność do kategorii obiektów podpodrodzaju T.H (status)	Ø	Ø	*hydronimiczność* [**hydronimicznościowy*]	Ø	Ø
uzyskanie / utracenie przez obiekt przynależności do kategorii obiektów podpodrodzaju T.H (statusu)	Ø	Ø	*hydronimizacja/ dehydronimizacja* [*hydronimizacyjny/ dehydronimizacyjny*]	**hydroproprializacja/ *dehydroproprializacja* [**hydroproprializacyjny/ *dehydroproprializacyjny*]	Ø
badacz, przedstawiciel subsubdyscypliny T.H	Ø	Ø	*hydronomasta*	Ø	Ø

Uzupełnianie tabeli w wielu miejscach było oczywiście ćwiczeniem z zakresu słowotwórczej potencji polszczyzny, w związku z czym uwzględniono w niej terminy możliwe, oznaczając je gwiazdką. Ciekawym problemem jest tworzenie przymiotników od terminów złożonych z rzeczownika i przymiotnika. Skoro od terminu z zakresu teorii prawa *prawo karne* z powodzeniem tworzy się przymiotnik *karnoprawny* i jest on powszechnie używany w piśmiennictwie prawniczym (nieważne, czy *wolno* go utworzyć, ważne, że *można*), to nasuwa się wątpliwość, czy przypadkiem od *nazwa osobowa* nie powinno się wyprowadzić przymiotnika **osobowonazwowy*. Wydaje się jednak, że nie, ponieważ w tym miejscu do głosu dochodzi selekcyjna funkcja normy, jaką pełni ona wobec potencji systemu. O ile norma tekstów prawniczych zaakceptowała taki wytwór, o tyle norma tekstów onomastycznych mogłaby być dla **osobowonazwowy* znacznie mniej łaskawa.

Bezkonkurencyjna reproduktywność podstawowego terminu *onim* ma wszakże swoje granice — wyznaczone przez uzus onomastyczny, np. tam, gdzie antroponomastyka przyswoiła sobie w funkcji form terminologicznych tradycyjne określenia z języka ogólnego (np. *imię*, *przydomek*, *nazwisko*).

Rozległy kompozycyjny potencjał terminu *onim* prowadzi czasem do pewnych przesunięć pojęciowego zakresu terminu względem sugestii płynącej z greckiej etymologii członu, który został dostawiony do *onimu*. Tak zatem: grecki człon zawarty w *ojkonim* kazałby raczej domyślać się, że jest to nazwa domu lub domostwa, podczas gdy w istocie chodzi o nazwę miejscowości (*nazwa miejscowa*). Mniejsze „przesunięcie" zachodzi w wypadku *potamonimu*, w którym każdy, kto wie, że hipopotam to w gruncie rzeczy tyle co „koń rzeczny", domyślałby się nazwy rzeki, a nie — zgodnie z powszechnie akceptowaną definicją — nazwy dowolnej wody płynącej. Nie jest to bez znaczenia, bowiem wody płynące to nie tylko rzeki, ale i potoki, kanały oraz — w określonych okolicznościach — także… jeziora[5]. Z kolei starogreckie *λίμνη* to nie tylko 'jezioro', ale również 'bagno' oraz — w sensie geograficznym — 'basen', a nawet 'morze'. Taka sytuacja jest więc zaprzeczeniem Mazurowskiej (1961) **zasady logiczności** postulującej semantyczną „przejrzystość" terminu, a więc to, by z jego formy wynikał zarys

[5] Konceptualizacja WÓD PŁYNĄCYCH, jaka wyłania się z definicji hydronomastycznych, bardzo znacznie odbiega przy tym od konceptualizacji WÓD PŁYNĄCYCH w innych obszarach, w których jest używany termin *wody płynące*. Dla przykładu: art. 22 ustawy z 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz.U.2023.0.1478) stwierdza, że „Śródlądowymi **wodami płynącymi są wody w**: 1) **ciekach naturalnych** oraz źródłach, z których te cieki biorą początek; 2) **jeziorach** oraz innych naturalnych zbiornikach wodnych **o ciągłym albo okresowym naturalnym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych**; 3) **sztucznych zbiornikach** wodnych usytuowanych **na wodach płynących**; 4) **kanałach**" (wyróżnienie — W.W.). Dla ustawodawcy „wodą płynącą" nie jest zatem rzeka lub kanał, ale woda w rzece lub kanale.

definicji pojęcia. Jako ciekawostkę wspomnieć można, że zarówno w przeszłości[6], jak i obecnie[7] na swoich stronach internetowych ICOS definiuje pojęcie ojkonimu w sposób całkowicie etymologiczny: „*oikonym* or (latinized) *oeconym*: name of a house or other building".

3. UZUS ONOMASTYCZNY: BADANIE KORPUSOWE I JEGO WYNIKI

Naszkicowanie współczesnego uzusu polskiego piśmiennictwa onomastycznego w zakresie użycia form terminologicznych *onim*, *proprium*, *nazwa własna* wymaga przeprowadzenia choćby podstawowych badań korpusowych. W przeciwnym bowiem wypadku badaczowi groziłoby wpadnięcie w pułapkę, przed którą przestrzegała Satkiewicz, gdy pisała o tym, że językoznawcza praca normatywna wiąże się „[…] z koniecznością dokładnego poznania uzusu. Nasza obecna wiedza o nim jest raczej skromna i opiera się najczęściej albo na **obserwacji najbliższego otoczenia**, albo na pewnych stereotypach […]" (Satkiewicz, 1990, s. 165; wyróżnienie — W.W.).

Na potrzeby prezentowanego tutaj opisu za pomocą narzędzia Sketch Engine (Kilgarriff i in., 2014) skompilowano prosty korpus obejmujący **134 artykuły, które ukazały się w *Onomastikach* w latach 2015–2023**. Pełna lista tekstów włączonych do korpusu stanowi aneks nr 1 do niniejszego artykułu[8]. Ilościowa charakterystyka korpusu prezentuje się następująco: liczba słów w tekstach ogółem — 773 146, liczba tokenów — 1 116 816, liczba wyrazów w leksykonie — 122 008, **lematów w leksykonie — 77 705, lematów lowercase — 74 597**[9]. Dokumenty (pliki pdf wizualnie tożsame z wersją drukowaną czasopisma, a więc obejmujące np. żywą paginę, elementy towarzyszące artykułowi, takie jak angielskie *summary*, listę „słów tematycznych" oraz bibliografię) zaimportowano do narzędzia Sketch Engine. Takie rozwiązanie przyspieszyło pracę, skutkowało jednak włączeniem do korpusu np. tytułów artykułu powtarzanych na szczycie stron *recto* czy tytułów zawartych w przywoływanej literaturze. Oczywiście wszystkie tego rodzaju elementy są łatwe do szybkiej identyfikacji i weryfikacji dzięki podglądowi konkordancji. Podobnie jest w wypadku jednostek

---

[6] *ICOS — Terminology*, http://www.icosweb.net/index.php/terminology.html (dostęp: 24.02.2015).

[7] *Onomastic terminology — ICOS*, https://icosweb.net/publications/onomastic-terminology/ (dostęp: 01.10.2024).

[8] Aneks dostępny na stronie artykułu: https://doi.org/10.17651/ONOMAST.69.19

[9] Terminy dotyczące korpusu i narzędzia użytego do jego kompilacji i analizy stosowane są w niniejszym artykule w znaczeniu zgodnym z definicjami podanymi w dokumentacji Sketch Engine: https://www.sketchengine.eu/guide/glossary/ (dostęp: 07.10.2024).

anglojęzycznych, które pojawiły się w zestawieniach słów kluczowych z powodu obecności w dokumentach streszczeń[10].

Spośród wszystkich artykułów **udostępnionych** na stronie czasopisma (onomastica.ijp.pan.pl) w sekcji „Archiwum" pozyskano **wszystkie polskojęzyczne dokumenty zakwalifikowane przez Redakcję do części artykułowej**. Pominięto zatem dokumenty z części: nekrologi, kronika życia naukowego, recenzje i polemiki, sprawozdania itp. oraz wszystkie artykuły w językach innych niż polski. Ponadto do korpusu nie włączono kilku artykułów w języku polskim, które ze względu na swoją terminologiczną tematykę zawierały wiele form terminologicznych omawianych, a nie rzeczywiście użytych. Lista artykułów wyłączonych z korpusu stanowi aneks nr 2 do niniejszego artykułu[11].

Oczywiście polskie piśmiennictwo onomastyczne z ostatniej dekady jest dalece rozleglejsze niż artykuły włączone do korpusu. *Onomastica* jest jednak jedynym polskim czasopismem *stricte* onomastycznym. W innych periodykach i tomach zbiorowych artykuły onomastyczne bywają rozproszone i stanowią nierzadko nikłą część ogółu tekstów. Z perspektywy budowy korpusu ograniczenie źródła materiału do *Onomastików* uzasadnia się więc tym, że wszystko, co się tam ukazuje, jest co do zasady „onomastyczne". W wypadku innych miejsc publikacji konieczna byłaby niekiedy arbitralna ocena, na ile tekst jest w istocie onomastyczny i w związku z tym miarodajny dla opisu uzusu. Naturalnie także w *Onomastikach* znalazły się pojedyncze artykuły poświęcone wprawdzie nazwom własnym, ale pisane z perspektywy subdyscyplin innych niż tradycyjnie rozumiana onomastyka. Szczególnie w tomach dedykowanych wybitnym Onomastkom pojawiają się prace językoznawcze traktujące o nazwach własnych, ale pisane przez autorów, którzy tematykę onomastyczną podejmują najwyżej okazjonalnie.

Ograniczenie źródeł do *Onomastików* nie wiąże się z ryzykiem uzyskania obrazu uzusu zniekształconego przez terminologiczne decyzje lub ingerencje Redakcji czasopisma, ponieważ — jak wynika z własnych doświadczeń piszącego te słowa — Członkowie Redakcji nie narzucają autorom swoich preferencji w zakresie wyboru form i terminów *onim*, *proprium*, *nazwa własna*. Pewne sugestie pod adresem autorów mogą się zapewne pojawiać ze strony Recenzentów, ale ich ograniczony zasięg pozwala zapewne na pominięcie tego czynnika. Badaniu towarzyszyło więc założenie, że wybór użytych form terminologicznych pochodzi od samych autorów poszczególnych artykułów włączonych do korpusu. Podsumowując, uznać wypada, że artykuły opublikowane po polsku w *Onomastikach* na przestrzeni ostatniej dekady (a dokładniej dziewięciolecia 2015–2023) są miarodajne do opisu polskiego onomastycznego uzusu terminologicznego.

---

[10] Np. lista jednowyrazowych *keywords* na pierwszej pozycji zawiera — jako lemat! — *names*.

[11] Aneks dostępny na stronie artykułu: https://doi.org/10.17651/ONOMAST.69.19

Automatycznie wygenerowane listy 100 najczęstszych jednowyrazowych słów kluczowych (*keywords*) i 100 terminów wielowyrazowych (*multi-word terms*)[12] prezentowały się następująco [pogrubiono polskie terminy onomastyczne; w nawiasach podano frekwencję absolutną w badanym korpusie (*focus corpus*); elementy na listach ułożone są według scoringu uwzględniającego cztery wartości: frekwencję absolutną i względną (*relative frequency*) osobno w badanym korpusie i w korpusie referencyjnym]:

Keywords: *names* (1317), ***antroponim*** (554), ***onimiczny*** (503), ***toponim*** (471), ***nazewniczy*** (516), ***onim*** (429), *onomastica* (427), ***apelatyw*** (409), ***onomastyka*** (385), *ssno* (320), ***onomastyczny*** (332), *proper* (340), ***hydronim*** (255), *rymut* (272), ***chrematonim*** (219), *gwarowy* (354), *wś* (476), *derywat* (277), ***antroponimia*** (212), ***apelatywny*** (210), *sufiks* (356), *leksem* (241), ***toponimia*** (218), *antrpol* (190), *cerk* (190), *kgkw* (188), ***ojkonim*** (172), ***antroponimiczny*** (171), *wyd* (658), *article* (201), ***odapelatywny*** (156), *formant* (175), ***chrematonimia*** (154), ***imiennictwo*** (153), ***proprialny*** (147), *słowotwórczy* (197), *ijp* (148), *surnames* (142), *dictionary* (196), ***przezwisko*** (276), *pnm* (137), *etymologiczny* (202), *sstp* (124), *cieślikowa* (124), *motywowany* (319), *onomastics* (115), *summary* (127), *which* (173), *bubak* (121), *ossolińska* (168), *babik* (137), *biolik* (121), *rzetelska-feleszko* (109), ***imienniczy*** (108), *language* (323), *maz* (179), *mrózek* (117), *człon* (494), *sgpkar* (104), *derywacja* (108), *polish* (637), *fros* (106), ***nazwotwórczy*** (105), *ngś* (101), *semantyczny* (303), *rutkiewicz-hanczewska* (100), *nmpol* (99), *leksyka* (134), *gałkowski* (129), *linguistic* (106), *kurdyła* (97), *małopol* (98), *geographical* (97), *naming* (125), *supa* (107), *podkarp* (96), ***nazewnictwo*** (474), *językoznawczy* (150), *nazw* (141), *wsić* (96), *hebr* (204), *wolnicz-pawłowska* (91), *leksykalny* (198), *issn* (135), ***toponimiczny*** (86), ***mikrotoponim*** (85), *derywowany* (85), *century* (89), *fonetyczny* (192), *onomastic* (82), ***odantroponimiczny*** (81), *ukr* (103), *fizjograficzny* (102), *their* (130), *niem* (313), ***onomastykon*** (76), *wariantywność* (77), *radwanowice* (83), ***hydronimia*** (74), *dopełniacz* (144).

Multi-word terms: ***nazwa własna*** (1439), ***nazwa miejscowa*** (431), ***nazwa osobowa*** (354), ***nazwa geograficzna*** (277), ***nazwa wodna*** (181), *instytut języka polskiego* (196), ***nazwa terenowa*** (171), *zakład narodowy* (219), *język polski pan* (142), *issn* 0078-4648 (105), *pl issn* 0078-4648 (105), *nazwa polska* (120), ***imię żeńskie*** (116), ***wyraz pospolity*** (85), ***imię chrześcijańskie*** (81), *obiekt fizjograficzny* (86), *polska nazwa* (160), *słownik etymologiczny* (79), ***imię męskie*** (95), ***pojęcie indywidualne*** (62), *polska nazwa własna* (59), *badanie onomastyczne* (58),

[12] Listy zostały zestawione przez Sketch Engine poprzez porównanie skompilowanego korpusu artykułów z *Onomastików* z korpusem referencyjnym „Polish Web 2019 term reference" (*plTenTen19_01*) z rodziny korpusów TenTen (Jakubíček i in., 2013). Więcej o korpusie referencyjnym: https://www.sketchengine.eu/pltenten-polish-corpus/ (dostęp: 07.10.2024).

nazwa roślin (58), *polish academy of* (54), *funkcja nazw własnych* (53), ***imię złożone*** (53), ***nazwa pospolita*** (54), ***imię dwuczłonowe*** (52), ***imię biblijne*** (52), ***onomastyka literacka*** (50), ***imię osobowe*** (50), *nazwa miejscowa polski* (49), *mapa topograficzna* (76), *znak językowy* (46), *staropolska nazwa* (49), *językowy obraz* (50), ***staropolska nazwa osobowa*** (45), *badany materiał* (48), *podstawa słowotwórcza* (42), *wincenty kadłubek* (50), *zmiana nazw* (48), *komisja językowa* (42), *ziemia Kłodzka* (66), *strona znacząca* (39), *lewy dopływ* (47), *nazwa niemiecka* (43), *mariusz rutkowski* (40), *rozprawa komisji językowej* (39), *slawistyczny ośrodek* (39), *praca językoznawcza* (39), *dana nazwa* (42), *forma pochodna* (39), *forma wyrażeniowa* (37), *obraz świata* (83), *prawy dopływ* (43), *slawistyczny ośrodek wydawniczy* (36), ***nazwa zestawiona*** (35), *najczęstsze imię* (34), *nazwisko odapelatywny* (34), *język słowiański* (53), *znaczenie leksykalne* (34), *funkcja nazw* (34), ***nazwa miejscowości*** (83), *ośrodek wydawniczy* (36), *urzędowa nazwa* (43), *zbigniew babik* (33), *księga metrykalna* (57), *wyrażenie przyimkowe* (37), *słownik języka polskiego* (78), *współczesny język polski* (37), *polityka językowa* (35), ***imię kobiece*** (33), *tworzenie nazw* (35), *kaiser franz* (32), *wręczyca wielka* (33), *nazwa przedwojenna* (31), *rafał zarębski* (31), *gwara polska* (33), *słownik języka* (71), *polszczyzna ogólna* (32), *ustalanie nazw* (31), *słownik staropolski* (31), *steiner verlag* (30), *toponimia polska* (30), *onomastyka polska* (30), *współczesny język* (48), *nazwa jednostek* (33), *konferencja onomastyczna* (30), *dawne województwo* (41), *językowy obraz świata* (31), ***nazwa wsi*** (50), *imię nadawany* (30), ***jednostka onimiczny*** (29), *podwyższenie artykulacji* (29), ***polityka nazewnicza*** (29), *nazwa motywowany* (29), *człon dyferencyjny* (29), *rodzaj męski* (45), *funkcja identyfikacyjna* (29), ***imię chrzestne*** (29).

Listy zawierają jednostki zaklasyfikowane błędnie (np. skróty, imiona i nazwiska autorów, terminy dwuwyrazowe złożone z lematów i nieuwzględniające związku rządu). W całości podano je tutaj także w charakterze „ciekawostki metodologicznej". Z jednej strony taki materiał wyłuskany mechanicznie za pomocą najprostszych i najbardziej podstawowych funkcji narzędzia Sketch Engine od razu zwraca uwagę na frekwencyjną konkurencję jednowyrazowych (syntetycznych) internacjonalizmów i rodzimych terminów wielowyrazowych: *antroponim (554)* : *nazwa osobowa (354)*, *toponim (471)* : *nazwa geograficzna (277)*, *hydronim (255)* : *nazwa wodna (181)*, *ojkonim (172)* : *nazwa miejscowa (431)* oraz na „bezkonkurencyjną" pozycję formy *chrematonim (219)*. Z drugiej strony pokazuje też, że bez zastosowania zaawansowanych opcji tego rodzaju listy potrafią uwzględniać wyrażenia nieistotne z perspektywy opisu uzusu: np. wszystkie 32 wystąpienia „terminu" *kaiser franz* pochodzą w istocie z przykładów materiału językowego zawartych w tylko jednym (!) artykule na 134 teksty włączone do korpusu.

Materiałem wyjściowym do ilościowego opisu użycia form terminologicznych w *Onomastikach* są stworzone za pomocą Sketch Engine: 1) zestawienie wszystkich

lematów zawierających ciąg znaków *onim*; 2) zestawienie wszystkich lematów zawierających ciąg znaków *propri*[13]; 3) lista wszystkich konkordancji *nazw* własn** i *nazwa własny* (w praktyce obejmująca wszystkie formy deklinacji terminu *nazwa własna*); 4) lista wszystkich konkordancji lematu *onim*; 5) lista wszystkich konkordancji lematu *proprium*; 6) lista wszystkich konkordancji lematu *propria*.

Wstępne wnioski natury ilościowej są następujące. Największą liczbę wystąpień w korpusie uzyskał ciąg lematów ***nazw* własn*** **(1549)** (dla wyszukiwania ciągiem lematów *nazwa własny* liczba wyników wynosi 1505), drugą lokatę uzyskał lemat ***onim*** **(429 konkordancji)**. Na najniższym stopniu podium uplasowała się w zasadzie suma wystąpień w korpusie błędnie rozróżnionych przez Sketch Engine lematów *proprium* (75) i *propria* (54) wynosząca 129 (z czego należałoby jeszcze odjąć znaczną liczbę konkordancji, w których w istocie pojawia się *nomen proprium* i *nomina propria*[14]). Z tak ogólnego obrazu wyłania się pierwszy zasadniczy wniosek: **jeśli chodzi o formę terminologiczną odnoszoną do ogólnego i zarazem podstawowego pojęcia jednostkowego przedmiotu badań onomastycznych, to w uzusie tekstów subdyscypliny termin rodzimy *nazwa własna* zdecydowanie dominuje nad internacjonalizmem *onim***. Ponadto onomaści stosunkowo rzadko określają przedmiot swych badań mianem *proprium*.

We wstępnym opisie potencjału reprodukcyjnego form onimicznych (zob. tab. 1) wyrażono przypuszczenie, że jest on zdecydowanie największy w wypadku jednowyrazowego terminu *onim.* Empiryczne potwierdzenie tego stanu rzeczy znajdujemy w zestawieniu lematów zawierających ciąg znaków *onim.* Automatycznie sporządzona ich lista (niewolna od błędów) zawiera aż 382 pozycje! Ręczna jej weryfikacja połączona z przeglądem konkordancji poskutkowała usunięciem: 1) efektów błędnej lematyzacji (np. lemat *onimiczną* wyprowadzony od obecnej w tekście korpusu formy *onimiczną*, której 3 wystąpienia powinny zostać wliczone do frekwencji absolutnej lematu *onimiczny*, albo lemat *patronimik* błędnie wydobyty z 5 wystąpień w korpusie formy *patronimików*[15]); 2) efektów lematyzacji terminów niepolskich obecnych w bibliografiach artykułów (np. lematy *hrematonimiâta*, *hidronimu*, *chrematonimija*); 3) efektów błędnej interpretacji

---

[13] Sketch Engine w tym miejscu nie poradził sobie z lematyzacją i w zestawieniu pojawiają się dwa oddzielne lematy *proprium* oraz *propria*, przy czym ten pierwszy obejmuje także formę liczby mnogiej *propria.* Jakościowa weryfikacja ujawniła na listach konkordancji obu lematów liczne przykłady, w których formy *proprium* i *propria* są w istocie częścią wyrażeń *nomen proprium* i *nomina propria.* Zbiory konkordancji obu lematów wyróżnionych przez Sketch Engine były rozdzielne, co zweryfikowano poprzez alfabetyczne posortowanie kontekstów prawostronnych.

[14] Wśród 75 konkordancji lematu *proprium* w rzeczywistości 20 razy mamy do czynienia z obecnym w tekstach korpusu wyrażeniem *nomen proprium*, a 4 razy — z wyrażeniem *nomina propria.* Wśród 54 konkordancji lematu *propria* aż 43(!) to w istocie przykłady wyrażenia *nomina propria*.

[15] Generalnie polska deklinacja liczby mnogiej terminów łacińskich typu M. lp. *patronimicum* > D. lm. *patronimików* stanowi dla Sketch Engine problem przy lematyzacji.

przez Sketch Engine składu plików pdf, w tym m.in. włączenia do form tekstowych indeksów (przypisów) (np. „lematy" *onimiczny6*, *onimiczny9*, *onimiczny13*); 4) prawidłowo zinterpretowanych lematów wyrazów języka ogólnego (*anonimowy, anonimowość*) oraz — zazwyczaj omawianych w pracach — form nazw własnych (np. *hieronimus*, *hieronim*, *jeronim*, *słonim*; *słonimski*). Nie usuwano terminów ogólnojęzykoznawczych zawierających człon *-onim*, nawet jeśli nie miały charakteru *stricte* onomastycznego (*synonim* itp.). Drobne błędy narzędzia (np. wspomniane wyżej w poz. 1 wyróżnienie lematu *onimiczną*) zasadniczo są bez znaczenia dla statystyki i ogólnych wniosków, co jest zresztą podstawową zaletą analizy dużych zbiorów danych. Ostatecznie po ręcznej weryfikacji (sprawdzeniu konkordancji) lista lematów z ciągiem znaków *onim* obejmuje 214 pozycji. Ponieważ są to lematy różnych części mowy, lista nie jest „wykazem terminów" (czyli głównie rzeczowników), ale obrazem potencjału „słowotwórczo-reprodyktywnego" formy onimicznej *onim.*

W **układzie alfabetycznym** „oczyszczona" lista lematów z ciągiem *onim* prezentuje się następująco (w nawiasach podano **frekwencję absolutną lematów w korpusie**): *afektonim* (1), *akcjonim* (1), *akronim* (1), *akronimiczny* (1), *alonim* (4), *ampelonim* (26)[16], *ampelonimia* (1), *andronim* (1), *andronimiczny* (1), *anemonim* (1), *animalonim* (1), *anojkonim* (9), *anojkonimia* (1), *anojkonimiczny* (2), *antonim* (2), *antonimia* (1), *antonimiczny* (3), *antroponim* (554), *antroponimia* (212), *antroponimicznie* (1), *antroponimiczność* (1), *antroponimiczny* (171), *antroponimizacja* (2), *aptonimiczny* (1), *astronimia* (1), *bionim* (2), *bionimia* (2), *bionimiczny* (3), *bisontonimia* (2), *bizontonim* (1), *choronim* (34), *choronimia* (1), *chrematonim* (219), *chrematonimia* (154), *chrematonimiczny* (24), *chrematonimotwórczy* (1), *chrononim* (1), *deantroponimiczny* (1), *dechrematonim* (1), *demononim* (1), *dendronim* (26), *dendronimia* (3), *dendrotoponim* (1), *deonimizacja* (6), *drymonim* (2), *egzonim* (39), *egzonimizacja* (19), *egzonimizacyjny* (6), *emporionim* (8), *endonim* (7), *endonimia* (2), *endonimiczny* (2), *enonim* (22), *enonimia* (7), *enonimiczny* (5), *eponim* (5), *eponimiczny* (9), *eponimizm* (7), *ergonim* (3), *etnonim* (47), *etnonimiczny* (1), *falaronim* (1), *faleronim* (2), *farmakonimia* (1), *firmonim* (27), *fitonim* (12), *fitonimiczny* (4), *geonim* (29), *geonimia* (1), *geonimiczny* (2), *ginekonimiczny* (9), *hagionim* (19), *hagionimiczny* (7), *heortonim* (1), *heortonimia* (1), *hiperonim* (7), *hiperonimia* (1), *hiponim* (6), *hiponimia* (1), *hiponimiczny* (1), *hodonim* (2), *homonim* (7), *homonimia* (10), *homonimiczność* (2),

[16] Autorskie *ampelonim* jest dobrym przykładem tego, że samo ilościowe ujęcie może prowadzić do błędnych wniosków na temat uzusu, bowiem wszystkie 26 wystąpień w korpusie form przyporządkowanych do omawianego lematu w istocie zawartych jest w tylko jednym (!) artykule wchodzącym w skład korpusu.

homonimiczny (11), *hydronim* (255), *hydronimia* (74), *hydronimiczny* (10), *ideonim* (34), *ideonimia* (2), *ideonimiczny* (8), *instytucjonim* (2), *irconim* (3), *kohiponim* (1), *kosmonim* (10), *kosmonimia* (4), *kryptonimizacja* (1), *kynonim* (1), *limnonim* (13), *logatonim* (1), *logonim* (3), *makrohydronimia* (1), *makrotoponim* (3), *makrotoponimia* (4), *makrotoponimiczny* (2), *marytonimiczne* (1), *marytonimiczny* (15), *matronim* (1), *matronimiczny* (4), *matronimikum* (3)[17], *medionim* (6), *medionimia* (1), *medionimiczny* (1), *meronimiczny* (1), *metaftonim* (1), *metaftonimia* (2), *metonimia* (45), *metonimicznie* (3), *metonimiczny* (18), *metonimizacja* (1), *mikrohydronim* (1), *mikrotoponim* (85), *mikrotoponimia* (23), *mikrotoponimiczny* (25), *mitonim* (4), *neotoponimia* (2), *nieonimiczny* (1), *odantroponimiczny* (81), *odchrematonimiczny* (2), *odegzonimiczny* (1), *odfitonimiczny* (5), *odhydronimiczny* (2), *odmikrotoponimiczny* (1), *odojkonimiczny* (1), *odonim* (1), *odonimia* (1), *odonimiczny* (5), *odoronimiczny* (1), *odtoponimiczny* (19), *ojkonim* (172), *ojkonimia* (36), *ojkonimiczny* (5), *onim* (429)[18], *onimia* (45), *onimicznie* (3), *onimiczność* (6), *onimiczny* (503)[19], *onimizacja* (59), *onimizacyjny* (3), *ornitonim* (1), *oronim* (30), *oronimia* (10), *patronim* (6), *patronimicum* (1), *patronimikum* (5), *patronimiczny* (68), *plateonim* (26), *plateonimia* (2), *polionimia* (3), *politonim* (1), *porejonim* (1), *porejonimiczny* (1), *potamonim* (14), *potamonimia* (1), *pozaonimicznie* (1), *pragmatonim* (1), *pseudoantroponim* (5), *pseudoantroponimiczny* (2), *pseudoeponimiczny* (1), *pseudohydronim* (2), *pseudonim* (106), *pseudonimiczny* (2), *pseudotoponim* (2), *pseudozoonim* (1), *quasi-onimiczny* (1), *rurozoonim* (1), *rurozoonimia* (2), *rurozoonimiczny* (1), *sakronim* (1), *socjoideonim* (16), *socjoideonimiczny* (1), *synonim* (29), *synonimia* (5), *synonimicznie* (2), *synonimiczność* (1), *synonimiczny* (24), *teonim* (8), *toponim* (471)[20], *toponimia* (218), *toponimiczny* (86), *toponimizacja* (7), *toponimizacyjny* (3), *transonim* (3), *transonimiczny* (1), *transonimizacja* (36), *transonimizacyjny* (1), *transonimizowany* (2), *troponim* (1), *tyronimia* (1), *urbanonim* (30), *urbanonimia* (28), *urbanonimiczny* (1), *urbochrematonim* (3), *urbochrematonimia* (1), *urbonim* (25), *urbonimia* (2), *urbozoonim* (3), *urbozoonimia* (8), *urbozoonimiczny* (5), *zantroponimizowany* (1), *zoochrematonim* (2), *zoonim* (57), *zoonimia* (39), *zoonimicznie* (1), *zoonimiczny* (28).

Z powyższej listy lematów z ciągiem *onim* wydobyto wszystkie *stricte* onomastyczne terminy rzeczownikowe o absolutnej frekwencji większej lub równej 10

---

[17] Po lematyzacji na liście brak było lematu *matronimicum*.

[18] Do frekwencji absolutnej można by doliczyć jeszcze 7 wystąpień błędnie wyróżnionego lematu *onima*.

[19] Do frekwencji absolutnej można by doliczyć jeszcze 3 wystąpienia błędnie wyróżnionego lematu *onimiczną*.

[20] Do frekwencji absolutnej można by doliczyć jeszcze 12 wystąpień błędnie wyróżnionego lematu *toponima*.

w celu zbadania frekwencji odpowiadających im rodzimych analitycznych form terminologicznych (o ile są możliwe do wskazania). Innymi słowy — porównana została np. frekwencja absolutna lematu *onim* i ciągów lematów *nazw* własn** oraz *nazwa własny*, jak również lematu *antroponim* i ciągów lematów *nazw* osobow** oraz *nazwa osobowy*. Ponadto zweryfikowano liczbę artykułów, w których te wystąpienia lematów i ciągów lematów są obecne, oraz podano w kolejności malejącej liczbę wystąpień lematu/frazy w pojedynczych artykułach (tu liczba podanych wartości odpowiada liczbie artykułów, w których lemat/nazwa jest obecna, zaś ich suma — całościowej frekwencji absolutnej w korpusie). Rezultaty zawarto w tab. 2.

Wyjaśnienia wymagają niewielkie różnice liczby wystąpień pomiędzy wyszukiwaniami ciągów lematów w postaci pełnej i z fragmentem zastąpionym gwiazdką. Otóż, jak wynika z oglądu konkordancji, odchylenia te biorą się z tego, iż wyszukiwania z gwiazdką obejmują wystąpienia lematów i lematów lowercase (lemma_lc), podczas gdy wyszukiwania pełną postacią lematów dają wyniki wystąpień wyłącznie lematów lowercase (przypomnijmy: lematów w całym korpusie Sketch Engine wyróżnił 77 705, a lematów lowercase — 74 597).

Ze względu na ograniczoną ilość miejsca omówienie tabeli musi być raczej lakoniczne. Szczególnie wyraźnie widać, że w ostatnim dziewięcioleciu autorzy z górą trzykrotnie częściej pisali o *nazwie własnej* (1505 wystąpień ciągu lematów *nazwa własny* w 109 artykułach) niż o *onimie* (429 w 70). Podkreślić trzeba, że ewentualne drobne nieścisłości, wynikłe np. z porównania liczby wystąpień lematu z jednej strony z liczbą wystąpień lematu lowercase z drugiej strony, generalnie nie zaburzają ogólnej statystycznej proporcji absolutnych frekwencji konkurencyjnych form.

Przyjęta metoda wyszukiwania ciągami lematów utrudnia nieco porównanie frekwencji absolutnych lematów form terminologicznych *antroponim*, *toponim*, *hydronim* z odpowiadającymi im *nazwa osobowa*, *nazwa geograficzna*, *nazwa wodna* oraz *antroponimia*, *toponimia*, *hydronimia* z odpowiadającymi im formami niereprodukowanymi od terminu *onim* (może być to zarówno liczba mnoga *nazwy osobowe*, *nazwy geograficzne*, *nazwy wodne*, jak i terminy w liczbie pojedynczej z rzeczownikiem *nazewnictwo* i stosownym przymiotnikiem). Ogólnie można więc stwierdzić, że wystąpieniom lematów *antroponim* (554 w 87 tekstach) i *antroponimia* (212 w 61) odpowiadają w przybliżeniu i uproszczeniu 362 wystąpienia ciągu lematów *nazwa osobowy* w 81 artykułach. Gdy mowa o głównych podtypach onimów (tj. antroponimach i toponimach oraz niżej stojącym w klasyfikacji hydronimie), onomaści częściej piszą w *Onomastikach* o *antroponimach* i *antroponimii* niż o *nazwie osobowej* lub *nazwach osobowych* (na statystyczną niekorzyść tych ostatnich mogła przypuszczalnie zadziałać obecność skrótu *n.os.*, więc trzeba pamiętać, że porównaniu podlegają pełne brzmienia terminów).

Tab. 2. Wyniki analizy korpusowej

Lemat terminu z członem *-onim*	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście	Szukane wyrażenie	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście
antroponim	554	87	39,25,24,22,22,22,18,16,16,14,14,13,13,12,12,12,11,11,10,9,9,8,8,8,7,7,7,6,6,6,6,5,5,5,5,5,5,5,4,4,4,4,4,4,4,4,4,4,3,3,3,3,3,3,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.	**nazw* osobow***	380	81	22,20,18,18,15,14,12,12,11,10,9,9,9,8,8,8,8,7,6,6,6,6,6,5,5,5,5,4,4,4,4,4,4,4,4,3,3,3,3,3,3,3,3,3,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
				nazwa osobowy	362	81	22,19,18,17,15,14,12,12,10,9,9,9,8,8,8,7,6,6,6,6,6,5,5,5,5,4,4,4,4,4,4,4,4,4,3,3,3,3,3,3,3,3,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
antroponimia	212	61	16,15,14,10,10,9,9,8,7,7,6,5,5,4,4,4,4,3,3,3,3,3,3,3,3,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.	**nazw* osobow***	380	81	22,20,18,18,15,14,12,12,11,10,9,9,9,8,8,8,8,7,6,6,6,6,6,5,5,5,5,4,4,4,4,4,4,4,4,3,3,3,3,3,3,3,3,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
				nazwa osobowy	362	81	22,19,18,17,15,14,12,12,10,9,9,9,8,8,8,7,6,6,6,6,6,5,5,5,5,4,4,4,4,4,4,4,4,4,3,3,3,3,3,3,3,3,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
toponim	471	77	24,24,23,21,19,19,18,18,17,17,16,15,15,14,13,13,10,9,8,8,8,8,8,7,7,6,6,6,5,5,4,4,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1

Tab. 2. cd.

Lemat terminu z członem *-onim*	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście	Szukane wyrażenie	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście
onim	429	70	56,27,19,16,14,14,13,12,11,11,10,8,8,8,8,8,7,7,7,7,7,7,6,6,6,5,5,5,5,5,5,5,5,5,4,4,4,4,4,4,4,4,3,3,3,3,3,3,3,3,2,2,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.	**nazw* własn***	1549	109	135,65,63,60,54,52,39,38,37,34,34,33,33,31,30,29,28,28,27,25,25,24,23,23,22,21,20,20,19,19,18,16,16,16,15,15,14,14,13,13,13,11,11,10,10,9,9,9,8,8,8,7,7,7,7,6,6,6,6,6,6,5,5,5,5,5,4,4,4,4,4,4,4,4,4,4,4,4,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
				nazwa własny	1505	109	134,65,63,58,51,48,37,35,34,33,33,32,29,29,28,28,28,27,25,24,24,23,22,22,22,21,20,20,19,19,18,16,16,15,14,14,14,13,13,13,12,11,11,10,10,9,9,9,8,8,8,7,7,7,7,6,6,6,6,6,6,5,5,5,5,5,4,4,4,4,4,4,4,4,4,4,4,4,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,3,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
				imię własny	41	15	16,7,4,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
				nomen proprium	20	12	4,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1.
				nomina propria (pominięto 10 wystąpień w bibliografiach, wystąpienia te nieuwzględnione w statystykach tekstów)	43	26	5,4,3,3,3,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
hydronim	255	30	81,31,30,18,16,14,10,5,5,5,5,4,3,3,3,3,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.	**nazw* wodn***	184	21	48,31,24,18,17,17,7,5,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
				nazwa wodny	182	21	48,30,24,18,17,16,7,5,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
hydronimia	74	16	22,20,7,4,4,4,3,2,1,1,1,1,1,1,1,1.	**nazw* wodn***	184	21	48,31,24,18,17,17,7,5,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
				nazwa wodny	182	21	48,30,24,18,17,16,7,5,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1.

Tab. 2. cd.

Lemat terminu z członem *-onim*	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście	Szukane wyrażenie	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście
chrematonim	219	39	34,28,28,16,14,13,8,7,7,7,6,4,4,4,4,3,3,2,2, 2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.	**Ø**			
ojkonim	172	29	26,23,15,14,12,10,9,9,7,5,5,4,4,4,4,3,2,2,2, 2,2,1,1,1,1,1,1,1,1.	**nazw* miejscow***	687	79	59,46,34,30,26,26,26,26,25,23,20,19, 18,18,16,15,14,13,12,12,11,11,10,9,9,9,8,7, 7,6,6,6,5,5,5,5,5,5,5,4,4,4,4,4,3,3,3,3,3,2, 2,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1, 1,1,1,1,1,1,1.
				nazwa miejscowy	454	69	44,41,30,26,24,23,20,17,15,11,11,10,10,10, 9,9,8,8,7,7,7,6,6,5,5,5,4,4,4,4,4,4,3,3,3,3, 3,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1, 1,1,1,1,1,1,1,1,1.
				nazwa miejscowość	174	47	15,13,13,12,12,11,10,8,7,6,5,5,5,4,4,3,2,2, 2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1, 1,1,1,1,1,1,1.
chremato-nimia	154	22	30,24,23,18,16,9,6,6,5,4,2,1,1,1,1,1,1,1, 1,1,1,1.	**Ø**			
mikro-toponim	85	22	25,15,15,3,2,2,2,2,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1, 1,1,1.	**Ø**			
onimizacja	59	27	6,5,5,4,4,4,3,3,3,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1, 1,1,1,1,1.	**Ø**			
zoonim	57	11	36,7,4,2,2,1,1,1,1,1,1.	**nazw* zwierz***	39	12	9,7,5,4,4,3,2,1,1,1,1,1.
				nazwa zwierzę	36	12	8,6,5,4,3,3,2,1,1,1,1,1.
				nazwa zwierzęcy	0	0	
				imię zwierzęcy	4	3	3,1.
etnonim	47	18	7,5,4,4,4,3,3,3,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1.	**nazw* etniczn***	12	8	4,2,1,1,1,1,1,1.
				nazwa etniczny	12	8	4,2,1,1,1,1,1,1.

Tab. 2. cd.

Lemat terminu z członem *-onim*	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście	Szukane wyrażenie	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście
onimia	45	22	4,4,4,4,4,3,3,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.	zob. onim			
zoonimia	39	2	22,17.	zob. zoonim			
egzonim	39	7	14,8,7,5,3,1,1.	**Ø**			
trans-onimizacja	36	20	5,4,4,3,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.	**Ø**			
ojkonimia	36	6	16,10,4,3,2,1.	zob. ojkonim			
choronim	34	15	17,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.	**Ø** (zbyt liczne odpowiedniki)			
ideonim	34	13	8,7,5,3,2,2,1,1,1,1,1,1,1.	**Ø** (zbyt liczne odpowiedniki)			
oronim	30	14	7,5,4,3,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1.	**nazw* gór***	48	15	17,10,7,3,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
				nazwa góra	23	8	9,7,2,1,1,1,1,1.
				nazwa górski (pominięto 1 wystąpienie w bibliografii, wystąpienie to nieuwzględnione w statystykach tekstów)	4	4	1,1,1,1.
urbanonim	30	9	11,6,4,3,2,1,1,1,1.	**nazw* miejsk*** (pominięto 1 wystąpienie w bibliografii, wystąpienie to nieuwzględnione w statystykach tekstów)	11	4	6,3,1,1.

Tab. 2. cd.

Lemat terminu z członem *-onim*	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście	Szukane wyrażenie	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście
				nazwa miejski (pominięto 1 wystąpienie w bibliografii, wystąpienie to nieuwzględnione w statystykach tekstów)	11	4	6,3,1,1.
geonim	29	5	22,3,2,1,1.	**Ø**			
urbanonimia	28	6	13,6,3,2,2,2.	zob. urbanonim			
firmonim	27	9	9,7,4,2,1,1,1,1,1.	**Ø** (zbyt liczne odpowiedniki)			
plateonim	26	4	**19**,3,3,1.	**nazwa ulica**	63	15	**26**,6,6,5,3,3,3,2,2,2,1,1,1,1,1.
dendronim	26	1	26.	**nazwa drzewo**	25	5	**14**,5,3,2,1.
ampelonim	26	1	**26**.	**nazwa winnica**	11	1	**11**.
urbonim	25	3	23,1,1.	**nazwa miasto**	64	29	6,6,5,4,4,4,3,3,3,3,2,2,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1, 1,1,1,1,1,1,1.
mikro-toponimia	23	16	5,3,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.	**Ø**			
enonim	22	2	18,4.	**nazwa wino**	10	2	9,1.
egzonimizacja	19	2	17,2.	**Ø**			
hagionim	19	2	17,2.	**Ø** (zbyt liczne odpowiedniki)			
socjoideonim	16	3	12,3,1.	**Ø** (zbyt liczne odpowiedniki)			

Tab. 2. cd.

Lemat terminu z członem *-onim*	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście	Szukane wyrażenie	Liczba wystąpień w korpusie (hits)	Liczba tekstów, w których lemat występuje	Liczba wystąpień lematu w poszczególnych tekstach, od największej do najmniejszej liczby wystąpień w tekście
potamonim	14	2	13,1.	**nazwa rzeczny** (pominięto aż 7 wystąpień w bibliografiach, wystąpienia te nieuwzględnione w statystykach tekstów)	4	4	1,1,1,1.
				nazwa rzeka (pominięto 6 wystąpień w bibliografii, wystąpienia te nieuwzględnione w statystykach tekstów)	32	18	6,4,3,3,2,2,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1.
limnonim	13	3	11,1,1.	**nazwa jezioro** (pominięto 1 wystąpienie w bibliografii, wystąpienie to nieuwzględnione w statystykach tekstów)	14	5	5,4,2,2,1.
fitonim	12	4	7,3,1,1.	**nazwa roślina**	61	11	41,5,5,2,2,1,1,1,1,1,1.
				nazwa roślinny	8	2	7,1.
kosmonim	10	4	5,3,1,1.	**nazwa kosmiczny**	0	0	
oronimia	10	8	2,2,1,1,1,1,1,1.	zob. oronim			

Nie sposób wskazać konkurenta dla formy terminologicznej *chrematonim*. Wynika to w dużej mierze z tego, że „odpowiedniki" z elementem *nazwa* w istocie prowadzą do wielu pojęć kohiponimicznych pozostających z hiperonimicznym pojęciem chrematonimu w relacji hiponimii. Inaczej możliwości porównań będą się prezentować, rzecz jasna, w wypadku form z członem *onim* nazywających liczne podtypy chrematonimów.

Wyraźna preferencja dla terminów rodzimych widoczna jest w wypadku nazw miejscowości. 172 wystąpieniom lematu *ojkonim* w 29 artykułach i 36 wystąpieniom w 6 tekstach lematu *ojkonimia* odpowiadają bowiem 454 wystąpienia ciągu lematów *nazwa miejscowy* w 69 pracach i 174 wystąpienia ciągu lematów *nazwa miejscowość* w 47 publikacjach. W praktyce więc onomaści mniej więcej trzy razy częściej piszą o *nazwach miejscowych* lub *nazwach miejscowości* niż o *ojkonimach* i *ojkonimii*.

W ostatnim dziewięcioleciu na łamach *Onomastików* ukazała się grupa artykułów poświęconych dość wąsko nakreślonym kategoriom nazw obiektów specyficznych typów (nazwy ulic, drzew, winnic, win, rzek i jezior oraz roślin). Ilościowe ujęcie korpusowe pozwala w tym wypadku nieco obiektywniej spojrzeć na — z pozoru — zawrotną reprodukcyjną „karierę" *onimu* w tworzeniu terminów dla bardziej szczegółowych kategorii nazewniczych. Istotny jest tutaj rozkład wystąpień lematów w poszczególnych tekstach. Widzimy więc, że 26 wystąpieniom *plateonimu* w 4 pracach odpowiadają aż 63 wystąpienia terminu *nazwa ulicy* w 15 tekstach, ale szczególnie ważne jest, że za aż 19 (na 26) wystąpień terminu *plateonim* w korpusie odpowiada jeden pojedynczy tekst. Jeszcze wyraźniej autorski charakter terminu widać w wypadku *dendronimu*. Ma on wprawdzie w korpusie 26 wystąpień, ale wszystkie one znajdują się w zaledwie jednym tekście. To — w kontekście opisu uzusu — stawia *dendronim* w słabszej pozycji niż termin *nazwa drzewa* — mający wprawdzie 25 wystąpień, ale za to w 5 różnych artykułach.

Można by przypuszczać, że „terminy onimowe"[21] mogą być zabiegiem służącym autorom do uatrakcyjniania publikowanych treści i wyników. Takiej pobocznej motywacji nie można oczywiście wykluczyć, ale na korzyść twórców i użytkowników „terminologii onimowej" przemawia — możliwe do wychwycenia w badaniu korpusowym — rozległe synonimiczne użycie form analitycznych w tych samych tekstach. Tak więc jeden konkretny artykuł, który odpowiada za 19 (na 26) wystąpień *plateonimu*, zawiera także 26 wystąpień terminu *nazwa ulicy* (na 63 w całym korpusie). Podobnie jest w wypadku innego pojedynczego tekstu z 26 wystąpieniami *dendronimu*: równocześnie pojawia się w nim 14 (na 25 w korpusie) użyć określenia *nazwa drzewa*. Najciekawszym przypadkiem jest jednak *ampelonim*.

[21] Czyli formy terminologiczne i terminy zawierające człon *-onim*.

Wprawdzie wszystkie 26 użyć tego autorskiego terminu zawartych jest w jednym pojedynczym artykule, ale jest to równocześnie tekst, w którym obecnych jest wszystkich 11 wystąpień terminu *nazwa winnicy* odnotowanych w całym korpusie. Wąsko nakreślona tematyka artykułów traktujących o specyficznej i równie wąskiej kategorii nazw własnych określonego typu wymusza na autorach bardzo częste odwoływanie się w tekście do pojęcia jednostkowego obiektu stanowiącego przedmiot relacjonowanego badania. Tworzenie i używanie „terminów onimowych" jest też więc zapewne zabiegiem stylistycznym pozwalającym na uniknięcie ciągłych powtórzeń (dwu- lub czasem kilkuwyrazowych) terminów analitycznych. Na koniec sformułować można wniosek, że neologizmy terminologiczne z członem *-onim* mają wyraźny autorski charakter i – mimo że przykuwają uwagę — nie świadczą o silnej ekspansji reprodukcyjnej podstawowego terminu *onim* w całościowym uzusie terminologicznym polskiej onomastyki.

W onomastycznych rozważaniach nad terminologią polskiej onomastyki nierzadko przewijało się stwierdzenie o jej mieszanym (rodzimo-internacjonalnym) charakterze. Te ogólne konstatacje wynikały, jak można domniemywać, wyłącznie z generalnego oglądu, a nie empirycznych ustaleń ilościowych. Próbę dostarczenia stosownego dowodu korpusowego i potwierdzenia słuszności wspomnianych opinii stanowić ma niniejszy artykuł.

BIBLIOGRAFIA

Jakubíček, M., Kilgarriff, A., Kovář, V., Rychlý, P., Suchomel, V. (2013). The TenTen Corpus Family. W: A. Hardie, R. Love (red.). *Corpus Linguistics 2013: Abstract Book* (s. 125–127). Lancaster: UCREL. https://ucrel.lancs.ac.uk/cl2013/doc/CL2013-ABSTRACT-BOOK.pdf

Kilgarriff, A., Baisa, V., Bušta, J., Jakubíček, M., Kovář, V., Michelfeit, J., Rychlý, P., Suchomel, V. (2014). The Sketch Engine: ten years on. *Lexicography: Journal of ASIALEX*, *1*, 7–36. https://doi.org/10.1007/s40607-014-0009-9

Mazur, M. (1961). *Terminologia techniczna* [Technical terms]. Warszawa: Wydawnictwo Naukowo-Techniczne.

Rybicka-Nowacka, H. (1991). Normalizacja polskiej terminologii technicznej [Normalization of Polish technical terms]. W: F. Grucza (red.), *Teoretyczne podstawy terminologii* (s. 141–156). Wrocław: Ossolineum.

Satkiewicz, H. (1990). O zasadach aktualnej polityki językowej [On the principles of the current language policy]. *Poradnik Językowy*, *3*, 163–166.

Wolnicz-Pawłowska, E. (2016). Terminologia onomastyczna w tradycji badawczej i praktyce normalizacyjnej [Onomastic terminology in the research tradition and in the standardization practice]. *Onomastica*, *60*, 37–46. https://doi.org/10.17651/ONOMAST.60.3

SUMMARY

ONIM, PROPRIUM, NAZWA WŁASNA. TERMINOLOGY USE IN ONOMASTICS AND THE TERMINOLOGICAL POTENTIAL OF TERMINOLOGICAL FORMS

The aim of this paper is to outline the potential of the basic Polish onomastic terminological forms (such as *nazwa własna*, *nazwa*, *onim*, *proprium*, and *nomen proprium*) in term-building reproduction and compare it with the actual current usage of terminology by onomasticians publishing in Polish. Additionally, an attempt is made to verify whether the assumed larger potential of the basic international form *onim* results in using terms with the stem -*onim* in Polish texts more frequently than (usually) synonymous multi-word Polish terms composed of the noun *nazwa* and an adjective referring to the category of named objects. A further goal is to measure whether terminological neologisms based on the stem -*onim* are adopted by numerous authors or rather their frequent use remains limited only to those who coined them. As far as the term-building reproductive potential is concerned, the methodology consisted in creating a table with potential terms based on the basic terminological forms listed above and created within the limits set by the word-building and syntactic rules of the Polish language. The potential assessed this way was compared with actual use empirically measured by means of a simple corpus compiled with the Sketch Engine and consisting of 134 articles published in the journal Onomastica between 2015 and 2023. In the quantitative analysis the following corpus-based inventories were deployed: 1) lemmas containing the character string *onim*, 2) z lemmas containing the character string *propri*, 3) concordances of *nazw* własn** and *nazwa własny*, 4) concordances of the lemma *onim*, 5) concordances of the lemma *proprium*, and 6) concordances of the lemma *propria*. The results and findings comprise *inter alia* the following ones: the main and central concept of onomastics is referred to with the Polish term *nazwa własna* significantly more often than with the international expression *onim*. On the other hand, authors write more frequently in the journal Onomastica about *antroponimy* and *antroponimia* than about *nazwa osobowa* and *nazwy osobowe*. Finally, the reported research provided an empirical evidence of the clearly mixed (Polish and international) quality of Polish onomastic terminology.

Keywords: onomastic terminology, terminology use in onomastics, terminological form, reproduction potential, corpus